

Klinické ošetřovatelství

Psychiatrická ošetřovatelská péče

- Ošetřovatelská péče specializovaná na udržení, podporu a rozvoj duševního zdraví a na péči o osoby s psychickými poruchami.

Duševní zdraví

Duševní zdraví znamená dobrou kondici celé osobnosti, není to jen nepřítomnost duševní poruchy. Jak se pozná duševně zdravý člověk? Má schopnost přijímat a zpracovávat informace, řešit problémy, logicky myslet a umí plánovat a plány uskutečňovat. Je schopný podílet se na změnách a vytvářet nové věci. Umí komunikovat. Aktivně se zúčastňuje dění kolem sebe. Dobře se adaptuje na nové situace. Poznává se podle citové vyrovnanosti, zvládá vlastní emoce a zároveň se dovede uvolnit. Duševní zdraví představuje schopnost přizpůsobovat se situacím a reagovat na ně.

Primární psychiatrická péče - ambulantní péče

Péče v ambulanci je základním článkem psychiatrické péče a je nejčastějším místem prvního kontaktu pacienta s psychiatrem. Jejím úkolem je prevence, diagnostika, léčba i rehabilitace, resocializace a posuzování duševních poruch. Ambulance provádějí dispenzární péči u pacientů se závažnou duševní poruchou dle platných předpisů a zajišťují péči o pacienty v ochranné léčbě. Součástí ambulantní péče by měla být i návštěvní služba. Pacient může být v péči ambulance dlouhodobě a kontakt je kontinuální. Ambulantní psychiatr je pak koordinátorem péče o pacienta a dá se říci i jeho průvodcem v systému psychiatrických služeb i následných zdravotně sociálních služeb^[1]. V ambulancích pracují psychiatři, sexuologové, psychologové a sestry^{[2][3]}. V případě, kdy nedostačuje ambulantní léčba, indikuje ambulantní psychiatr léčbu v lůžkovém zařízení. Charakteristickými rysy primární psychiatrické péče je přímý přístup pacienta, komplexní a kontinuální péče, koordinace odborné péče, komunitní péče, kooperace^[4]. Ambulantní zařízení můžeme rozdělit na:

- ambulance veřejné psychiatrické péče,
- ordinace AT,
- substituční centra,
- psychiatrické ambulance pro děti a dorost,
- ambulance psychiatrické sexuologie,
- ambulance pro léčbu poruch příjmu potravy,
- ambulance klinického psychologa.

Hospitalizace na psychiatrii

Hospitalizace na psychiatrii představuje důležitou a nezastupitelnou formu péče o duševně nemocné. Bývá propojena s různými způsoby ambulantní péče.

Formy hospitalizace

Poskytovaná péče v psychiatrických lůžkových zařízeních se dělí na akutní lůžkovou péči a následnou lůžkovou péči. Centra krizové intervence poskytují obvykle krátkodobou hospitalizaci v délce 3–7 dnů pro zajištění včasné intenzivní a komplexní péče. Akutní lůžková péče je poskytována na otevřených nebo uzavřených odděleních nemocnic, klinik a léčeben. Cílem akutní péče je diferencially diagnostické posouzení stavu pacienta s návrhem plánu léčby, ochrana pacienta před poškozením sebe nebo ostatních ve všech oblastech sociálního fungování. Obecně lze říci, že akutní lůžkovou péči potřebují pacienti s náhlým onemocněním nebo náhlým zhoršením chronického onemocnění. Součástí moderní psychiatrické péče jsou jednotky intenzivní psychiatrické péče (JIPP). Následná lůžková péče je poskytována většinou v psychiatrických léčebnách pacientům, kteří již mají stanovenou diagnózu a u kterých pominuly důvody k poskytování akutní lůžkové péče. Došlo tedy ke zvládnutí náhlého onemocnění nebo náhlého zhoršení chronické nemoci a zdravotní stav je stabilizovaný. Cílem je dosažení co nejvýraznějšího zmírnění následků onemocnění a resocializace nemocných. Během hospitalizace je pacientovi poskytována komplexní péče, kterou zajišťuje zdravotnický tým.

Primární zdravotní péče

- Je první úrovní kontaktu se zdravotnictvím, a to jak pro jednotlivce, rodiny, ale i komunity;
- přináší zdravotní péči co nejbližší tam, kde lidé žijí a kde pracují – tzn. v jejich přirozeném prostředí.

Nejdůležitější hodnoty a zásady v poskytování primární zdravotní péče

- Právo na nejvyšší dosažitelnou úroveň zdraví,
- rovnost,
- sociální spravedlnost,
- solidarita,
- vnímavost pro zdravotní potřeby lidí,

- zaměření na kvalitu,
- komplexní, integrovaná a trvalá péče,
- péče založená na rodině a komunitě,
- důraz na podporu a prevenci,
- náležitá péče.

Hlavní oblasti činnosti v primární zdravotní péči

Týkají se, především:

1. vzdělání (v oblasti hlavních zdravotních problémů, metod jejich prevence a kontroly),
2. zlepšení zásobování potravinami a podpora správné výživy,
3. dostatek nezávadné vody a základní hygienická zařízení,
4. péče o matku a dítě, plánování rodiny,
5. očkování proti hlavním infekčním chorobám,
6. prevence a kontrola infekčních onemocnění,
7. správná léčba běžných nemocí a úrazů,
8. dostatek základních léků.

Ošetrovatelská péče v urologii

Urologie je chirurgický obor, který se zabývá diagnostikou a léčbou onemocnění ledvin a vývodných cest močových. Zabývá se také problematikou onemocnění pohlavních orgánů u mužů. V širším slova smyslu sem řadíme také chirurgii příštítých tělísek vzhledem k souvislosti se vznikem urolitiázy.

Všeobecné zásady ošetrovatelské péče na urologickém oddělení

- **Sestra zná:**
  - specifika oboru (skladbu klientů),
  - dietní opatření v souvislosti s onemocněním,
  - pitný režim a volbu vhodných tekutin při urologickém onemocnění,
  - bariérový režim ošetrování klientů (vysoké riziko infekce),
  - nejčastěji používané a podávané léky (hlavní a vedlejší účinky léků),
  - postupy při zajištění základních a speciálních laboratorních vyšetření,
  - přípravu klientů k speciálním vyšetřovacím metodám a péči o klienty po provedených vyšetřeních.
- **Sestra monitoruje:**
  - změny spojené s vylučováním moče (především množství),
  - změny moči (barva, zápach,...),
  - bolest (tupá, kolikovitá,...),
  - celkový vzhled (otoky DK, otoky v oblasti obličeje, barva kůže,...),
  - subjektivní a další příznaky onemocnění (např. potíže GIT),
  - fyziologické funkce (TK, pulz, TT, dech).

Odkazy

Použitá literatura

- MARKOVÁ, E., M. VENGLÁŘOVÁ a M. BABIAKOVÁ. *Psychiatrická ošetrovatelská péče*. 1. vydání. Praha : Grada, 2006. s. 352. ISBN 80-247-1151-6.
- JUŘENÍKOVÁ, P., et al. *Ošetrovatelství - učební text pro SZŠ*. 1. vydání. Uherské Hradiště : Středisko služeb školám UH - vlastním nákladem, 1999.
- JAROŠOVÁ,, D.. *Úvod do komunitního ošetrovatelství*. 1. vydání. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2150-7.
- Psychiatrická společnost ČLS JEP. *Koncepce oboru psychiatrie 2001* [online]. ©2001. [cit. 2011-08-15]. <<http://www.cmhcd.cz/dokumenty/koncepce.pdf/>>.
- Psychiatrická společnost ČLS JEP. *Koncepce oboru psychiatrie 2008* [online]. ©2008. [cit. 2011-08-15]. <https://www.ceskapsychiatrie.cz/images/stories/deni_v_oboru/revize_koncepce_2008.doc>.

Reference

1. Psychiatrická společnost ČLS JEP. *Koncepce oboru psychiatrie 2008* [online]. ©2008. [cit. 2011-08-15]. <https://www.ceskapsychiatrie.cz/images/stories/deni_v_oboru/revize_koncepce_2008.doc>.
2. Psychiatrická společnost ČLS JEP. *Koncepce oboru psychiatrie 2001* [online]. ©2001. [cit. 2011-08-15]. <<http://www.cmhcd.cz/dokumenty/koncepce.pdf/>>.
3. Psychiatrická společnost ČLS JEP. *Koncepce oboru psychiatrie 2008* [online]. ©2008. [cit. 2011-08-15]. <https://www.ceskapsychiatrie.cz/images/stories/deni_v_oboru/revize_koncepce_2008.doc>.
4. Psychiatrická společnost ČLS JEP. *Koncepce oboru psychiatrie 2008* [online]. ©2008. [cit. 2011-08-15].

<https://www.ceskapsychiatrie.cz/images/stories/deni_v_oboru/revize_koncepce_2008.doc>.